

Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM)

Projenin amacı; kadınların sorunlarının farkına varmalarına, tanımlamalarına ve çözümü için inisiyatif kullanabilmelerine fırsat yaratmak; kadınların kamusal alana daha fazla katılımını ve kamusal hizmetlerden daha fazla yararlanmasını sağlamak; kadın istihdamını ve kadın girişimciliğini artırmak; kadını güçlendirerek fırsat eşitliğinin sağlanmasına katkıda bulunmak/cinsiyet dengeli kalkınma sürecini başlatmak ve bu yolla yerel koşullara uygun, katılımcı toplum kalkınması temelli tekrarlanabilir model/modeller geliştirmektir.

ÇATOM'larda; i) okuma-yazma, okul öncesi eğitimi, anne eğitimi, bilgisayar, beslenme, ev ekonomisi alanlarında eğitim programları, ii) sağlık eğitimi, kısmi ve gezici poliklinik hizmetleri gibi sağlık programları, iii) el sanatları, trikotaj, tekstil, kuaför, keçe işlemeciliği, yöresel bebek, gümüş işlemeciliği gibi konularda beceri geliştirici programlar, gelir getirici atölyeler ve kadın girişimciliğini destekleyici programlar, iv) sosyal yaşama katılımı destekleyen ve kadın bilincini oluşturmayı hedefleyen sosyal ve kültürel programlar, v) hedef grupların sosyal destek hizmetlerine (burs, yeşil kart, ayni yardım, resmi nikah vb.) ulaşmasını kolaylaştırıcı programlar uygulanmaktadır.

Her yıl çoğunluğu genç kız ve kadın olmak üzere ortalama 12 binden fazla kişi ÇATOM programlarına katılmakta; 50-60 bin kişi ÇATOM'lar aracılığıyla düzenlenen etkinlik ve hizmetlerden yararlanmaktadır.

Kasım 1995 yılından itibaren oluşturulan ÇATOM'lar aracılığı ile 2012 yılı sonuna kadar yaklaşık 220 bin kişiye ulaşılmıştır. Bu sayı ÇATOM programlarına katılanları ve sağlık hizmetlerinden yararlananları içermekte olup, mahalle/köy düzeyinde yapılan yaygın çalışmalar toplama dahil edilmemiştir.

2012 Yılı Sonu İtibariyle Bölge'deki ÇATOM Sayılarının Dağılımı

İller	Kuruluş Yeri	Adet
Adıyaman	Fatih Mahallesi, Gerger İlçesi	2
Batman	Petrolkent, Yavuzselim ve Yeşiltepe Mahalleleri	3
Diyarbakır	Huzurevleri, 5 Nisan, Ziya Gökalp ve Fatihpaşa Mahalleleri ile Silvan, Çermik ve Ergani İlçeleri	7
Gaziantep	Şahinbey İlçesi (Merkez) ve Nurdağı İlçesi	2
Kilis	İslambey ve Ekrem Çetin Mahalleleri	2
Mardin	Meydanbaşı, Medrese ve Latifiye Mahalleleri; Dargeçit, Kızıltepe, Midyat, Nusaybin, Mazıdağı ve Ömerli İlçeleri	9
Siirt	Merkez, Şirvan ve Kurtalan İlçeleri, Kurtalan-Kayabağlar Beldesi	4
Şanlıurfa	Bağlarbaşı Mahallesi, Parmaksızlar Konutu, Bozova, Siverek, Suruç, Birecik, Hilvan Ceylanpınar ve Viranşehir İlçeleri	9
Şırnak	Merkez, Cizre, Beytüşşebap, İdil, Silopi ve Uludere İlçeleri	6
Toplam		44

ÇATOM'larda 2012 Yılı içinde Gerçekleştirilen Önemli Faaliyetler;

- 2012 yılı içinde, 2011 yılında altyapı çalışması tamamlanan Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesinde bulunan ÇATOM'a saha elemanı istihdam edilmiş ve merkez faaliyete

geçirilmiştir. Gaziantep İli Nurdağı ilçesinde, Nurdağı Kaymakamlığı ile işbirliği içinde açılması planlanan ÇATOM'un alt yapı çalışmaları tamamlanmış, saha elemanı istihdam edilmiş ve merkez faaliyete geçirilmiştir. 2012 yılı içinde Şanlıurfa ve Diyarbakır'da birer olmak üzere iki ÇATOM açılması hedeflenmiştir. Şanlıurfa Hilvan ve Birecik Kaymakamlıklarının talebi üzerine her iki ilçede ÇATOM açılmıştır. Diyarbakır'da açılması planan ÇATOM için ise Diyarbakır Valiliği Behmrampaşa Konağını tahsis etmiştir. Konağın restore edilmesi için gerekli izinler 2012 yılı sonunda çıkmış ve Behrampaşa ÇATOM'un açılışı 2013 yılına kalmıştır. Diyarbakır Valiliğinin talebi züerine Diyarbakır merkezde açılması planlanan iki yeni ÇATOM için işbirliği protokolleri imzalanmıştır. Söz konusu ÇATOM'lar 2013 yılı içinde faaliyete geçirilecektir.

- ÇATOM'lar arasında ortak çalışma, bilgi ve deneyim paylaşımı çalışmaları çerçevesinde il bazında koordinasyon toplantıları iki ayda bir gerçekleştirilmiştir.
- Yaratıcı Drama Yöntemiyle Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Tartışılması eğitimi 16-22 Ocak 2012 tarihleri arasında Diyarbakır Ziya Gökalp ve Mardin Meydanbaşı ÇATOM'da uygulanmıştır.
- Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi (KDRP) kapsamında 7 Mart 2012 tarihinde Ziya GÖKALP ve Fatihpaşa ÇATOM'larda çorap , Huzurevleri ÇATOM'da keçe atölyeleri Diyarbakır Valisi Mustafa TOPRAK, GAP İdaresi Başkan Yardımcısı Mustafa KÖLMEK ve GAP İdaresi Bölge Müdürü Mehmet AÇIKGÖZ'ÜN katılımıyla açılmıştır.
- Şanlıurfa ÇATOM'ların kurum ve kuruluşlarla işbirliği çerçevesinde İlköğretim okullarına yönelik saç kesimi ve bit taramasını konularını içeren proje yıl içinde uygulanmıştır.
- 8 Mart Dünya Kadınlar Günü tüm ÇATOM'larda çeşitli etkinliklerle kutlanmıştır.
- 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Mardin'de düzenlediği bir etkinlik çerçevesinde tüm ÇATOM'lar, Bölge dışında faaliyet gösteren Ünye ve Bingöl ÇATOM ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Dipkarpaz Bölgesinde faaliyet gösteren Karpaz ÇATOM'un katılımıyla kutlanmıştır. Söz konusu kutlamalar kapsamında ÇATOM "El Ürünleri" sergisi açılmıştır. Serginin açılışı Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından yapılmıştır.
- Kadın ve Kadın STK'larının Güçlendirilmesi Projesi yerel destek merkezinin katkıları ile Karacadağ Kalkınma Ajansı tarafından Şanlıurfa ÇATOM sorumlularının katılımı ile STK'lara yönelik 26-29 Mart 2012 tarihlerinde Şanlıurfa'da çalışma gerçekleştirilmiştir.
- Batman ÇATOM saha sorumlusu Şükran Altun Güneydoğum Derneğinden "Kadın İstihdamına Katkı" alanında ödül alanlar arasında yer almıştır.
- Musul kadınlar Birliğinden gelen bir grup kadın, Mardin meydanbaşı ÇATOM'da "el sanatları, tasarım ve dikiş konularında 3 haftalık eğitim almıştır. Söz konusu çalışma Dışişleri Bakanlığının öncülüğünde, TİKA ile işbirliği içinde gerçekleştirilmiştir.
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Dipkarpaz Bölgesinde faaliyet gösteren Karpaz ÇATOM'a demirbaş ve kumaş (sponsorlar aracılığıyla) ve teknik (çanta ve hediyelik eşya tasarımı, web sayfası yapımı vb) destek sağlanmıştır.

- ÇATOM'larda kurulan üretim atölyelerinin güçlendirilmesi çalışmaları kapsamında eğitim faaliyetlerine yıl boyunca devam edilmiştir.
- ÇATOM Dernekleri tarafından, sivil toplum ve kamu kurum/kuruluşlarıyla işbirliği içinde, ÇATOM'ların güçlendirilmesine ve toplum kalkınmasına yönelik projeler hazırlanmasına ve ulusal/uluslararası fon kuruluşlarına sunulmasına devam edilmiştir. Bu kapsamda Mardin ÇATOM'larının kurmuş olduğu Mardin Kadın İstihdamını Destekleme Derneği ve Batman Yeşiltepe ÇATOM'un kurmuş olduğu Toplumsal Değişme ve Kadın Derneği, "Kadın ve Kadın TK'larının Güçlendirilmesi Projesi" hibe programına sundukları projeleri kabul edilmiştir. İki proje için toplam bütçesi 180.000 Avro'dur.
- ÇATOM'larda Haziran ayı sonu itibariyle 2011-2012 dönemi kurs ve faaliyetler tamamlanmış yıl sonu sergileri yapılmıştır.
- ÇATOM'lar genelinde 2012-2013 döneminde uygulanacak kurs ve faaliyetler için hane ziyaretleri yapılmıştır.
- 2012-2013 faaliyet yılında ÇATOM programlarında görev alacak eğitimcilerle mülakatlar yapılmıştır. Yapılan mülakatlar sonunda 77 usta öğretici Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV) üzerinden istihdam edilerek 01 Kasım 2012 tarihinde göreve başlatılmıştır.
- Türkiye Aile Planlaması Vakfı işbirliği ile düzenlenen "Kadın Sağlığı Eğitim Programı" eğitici eğitimine Adıyaman, Batman, Gaziantep, Kilis, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerinde faaliyet gösteren ÇATOM'larda çalışna ustaöğreticilere yönelik "kadın sağlığı eğitimi" projesi kapsamında eğitici eğitimi verilmiştir. Söz konusu ustaöğreticiler, çalıştıkları ÇATOM'larda bu eğitimleri katılımcılara aktarmaya başlamışlardır.
- Yıl içinde Gençlik Kültür Evleri gönüllü eğitimcileri, ÇATOM'larda sorumlu ve eğitimcilerle yönelik iletişim becerileri teknikleri, sözlü ve sessiz iletişim, beden dili ve diğer konularda eğitim verilmiştir.
- 1-3 Eylül tarihleri arasında Maraş'ta, 9-11 2012 Aralık tarihleri arasında Şanlıurfa'da ÇATOM koordinasyon toplantıları düzenlenmiştir. Söz konusu toplantılarda ÇATOM stratejik amaç ve hedefler belirlenmiş ve bunlara dayalı yıllık iş planları çıkarılmıştır. Şanlıurfa'da yapılan koordinasyon toplantısına Gençlik Kültür Evleri sorumlularıda katılmış, ÇATOM ve Gençlik Evleri arasında yapılabilecek işbirliği olanakları tartışılmıştır.
- 2012 yılında düzenli programlardan 13.800 kişi, diğer etkinlik ve hizmetlerden ise 29.200 kişi faydalanmıştır.
- Okur-yazar olmayan kadın/genç kızlara yönelik olarak ÇATOM'larda açılan okuma-yazma kursları ile 2012 yılında 1. kademedен 1.310 ve 2. kademedен 620 kişi olmak üzere toplam 1930 katılımcı okur-yazar hale gelmiştir.
- Okula yönlendirme faaliyetleri kapsamında; açık ilköğretime 1.313, ilköğretime 262, açık liseye 1.280, liseye 210, açık öğretim fakültesine 85, üniversiteye 32, YİBO'ya 11, dershaneye 183, anasınıfına (ÇATOM dışında) 438 kişi yönlendirilmiştir.
- Sağlık programları kapsamında verilen hizmetler kapsamında kısmi poliklinik hizmetlerinden 753, gezici sağlık hizmetlerinden 1.693, sağlık taramalarından 3.210, aşı

kampanyalarından 132 kişi, anne-çocuk destek eğitimlerinden 293, sağlık eğitimlerinden ise 1.121 kişi faydalanmıştır.

- Beceri kazandırıcı programlar kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerden (biçki-dikiş, el sanatları, gözleme evi, aşçılık, takı tasarım, taş işleme, serigrafi, pastacılık, kuaförlük, kumaş boyama, ebru, kilim, keçe işleme, çocuk bakıcılığı, makine nakışları, mefruşat vb.) 5.823 katılımcı faydalanmıştır.
- İş-KUR ile yürütölen programlar vasıtasıyla katılımcılar 150.115 TL kazanç sağlamıştır.
- 2012 yılında verilen eğitim programlarına toplam 3.325 kişi katılmıştır (bilgisayar işletmenliği: 2.620 kişi, bilgisayarlı muhasebe: 87 kişi, çocuk bakımı-kreş: 143 kişi, diksiyon: 28 kişi, İngilizce: 503 kişi, psikolojik danışmalık: 56 kişi).
- Sosyal programlardan toplam 985 kişi yararlanmıştır (aerobik/step 180, fitnes 93, halkoyunları 287, gitar 126, müzik 88, bağlama 128, satranç 83, tiyatro 5).
- Sosyal destek programları kapsamında sağlanan nakdi yardımdan faydalanan katılımcı sayısı 2.228 ve yardım miktarı 286.151 TL'dir. Aynı yardımdan (giyim, beyaz eşya, gıda, kırtasiye, kumaş, oyuncak dağıtımı vb.) yararlanan katılımcı sayısı 9.023'dür. Banka hesabı açma, dilekçe, yönlendirme, nüfus cüzdanı çıkarılması, resmi nikah işlemleri, yeşilkart çıkartılması, kütüphane gibi sosyal konularda 33.756 kişiye destek verilmiştir.
- ÇATOM'larda düzenli programların yanı sıra katılımcıların sosyal ortamlarda kendini ifade etme, özgüven kazanma ve aile içinde karar verme sürecine katılma gibi kişisel kapasite gelişimine yönelik etkinlikler düzenlenmiştir.
- Yıl içinde gerçekleştirilen 17.007 hane ziyareti ile hane düzeyinde ve farklı ortamlarda 46.870 kişiye ulaşılmıştır.
- ÇATOM'lardaki mesleki beceri kazanma ve gelir getirici programlara katılan katılımcılardan 308 kişi 2012 yılı içerisinde dikim/gümüş atölyeleri, market, doktor muayenehanesi ve avukatlık bürosu, temizlik/turizm şirketleri, sekreterlik, kuaför salonları, Telekom, çimento fabrikası, tekstil fabrikası, restoran, üniversite, üretim elemanlığı, usta öğreticilik ve satış temsilciliği gibi alanlarda iş bularak istihdama katılmışlardır.
- Kadınlara kendi işini kurmaları için inkübatörlük ve bireysel danışmanlık desteği verilmiş ve kendi işini kuran kadınların, mikro kredi/kredi olanaklarına erişimi sağlanmıştır. Bu bağlamda bireysel ya da ortaklık şeklinde 56 katılımcı tarafından 33 işyeri (çeyiz evi, kuaför salonu, el sanatları atölyesi, tuhafıye, gelinlik mağazası, dikim evi vb.) açılmıştır.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Kadın Koordinasyon Merkezinin desteği ile İstanbul'da Haziran ayı içinde düzenlenen "Doğudan İstanbul'a Kadın Eli Sergisi" kapsamında 42 ÇATOM'da üretilen ürünlerin satışından 2012 yılında 130.000 TL gelir elde edilmiştir. Sergi süresince ÇATOM sorumlu ve eğitimcilerine yönelik İstanbul içinde kültür gezileri düzenlenmiştir.
- Mülki idareler ve belediyelerle işbirliği içinde ÇATOM'larda üretilen ürünlerin sipariş üzerine fuar, sergi ve kermeslerde satışları yapılmıştır.

- 2012 yılı içinde tüm ÇATOM'ların kurumsal altyapılarının güçlendirilmesi çalışmalarına ağırlık verilmiştir.
- ÇATOM'larda kurul seçimi Kasım ve Aralık ayları içerisinde yapılmıştır.
- Kasım ayı içinde, Kadın ve Kadın STK'ları Güçlendirme projesi kapsamında Kilis İslambey ve Batman Yeşiltepe ÇATOM sorumluları İngiltere çalışma ziyaretine katılmıştır.
- Kadın ve Kadın STK'ların Güçlendirilmesi Hibe Programı Kapsamında "Gümüşhane'de Sosyal ve Ekonomik Yaşamda Kadının Rolünün Geliştirilmesi" isimli proje faaliyetleri arasında olan "Ulusal Kadın ve Kadın STK'ları" buluşmasına 9 ilden 9 ÇATOM katılım sağlamıştır.
- Yerli Malı haftası, Öğretmenler günü, 5 Aralık Dünya Kadın Hakları Günü, Anneler Günü vb özel gün ve kutlamalara ilişkin faaliyetler ÇATOM'larda gerçekleştirilmiştir. Özel gün kutlamalarının yanı sıra, sinema, tiyatro, gezi, piknik vb etkinlikler yapılmıştır.
- ÇATOM'un isim hakkının alınması için Türk Patent Enstitüsüne başvuru yapılmıştır. Yapılan başvurunun kabul edildiği resmi yazı ile GAP İdaresine bildirilmiş, ilgili yazıda belirtilen gereklilikler İdarece yerine getirilmiştir.
- ÇATOM'larda e-bülten çalışmalarına devam edilmiştir.
- ÇATOM'lara yönelik "Savunuculuk Kampanya Çalışması Eğitimi" verilerek KOSGEB hibe şartlarının değiştirilmesine yönelik bir kampanya çalışmasının altyapısı oluşturulmuştur.

GAP-ÇATOM Burs Projesi

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan yoksul ve başarılı kız öğrencilerin burs desteği almasına aracılık edilerek;

- Eğitimde cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına katkı yapmak,
- Kız çocuklarını eğitim sürecine dahil etmek ve bu süreç içinde mümkün olduğunca kalabilmelerini sağlamak,
- Okur-yazar kadın oranının yükseltilmesine katkı sağlamak,
- Kadınların yaşam düzeyinin iyileşmesine katkıda bulunmak amacıyla GAP Bölgesi'ndeki 9 il ve bu illere bağlı ilçelerde faaliyet gösteren ÇATOM'ların bulunduğu yerleşim alanlarında **GAP-ÇATOM Burs Projesi** yürütülmektedir.

2012-2013 burs miktarları ilköğretim öğrencileri için 90 TL, lise öğrencileri için 110 TL, üniversite öğrencileri için ise 220 TL olarak belirlenmiştir.

Aralık 2012 sonu itibarıyla burs projesi aracılığıyla Bölgeye gelen para miktarı 5.600.000,00 (beşmilyonaltıyüzütlükirası) TL'ye, proje kapsamında burs desteği alan öğrenci sayısı ise 1.550'ye ulaşmıştır.

Yıl içinde gerçekleştirilen önemli faaliyetler:

- Burslu öğrencilerin takipleri yapılmıştır,

- Burs desteği vermek isteyen sponsorlarla iletişime geçilmiştir,
- Projenin tanıtım çalışmaları yapılmıştır.

Tablo 22: Aralık 2012 İtibariyle Proje Kapsamında Burs Alan Öğrenci Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Öğrenci Sayıları				Toplam
	İlköğretim	Lise	Üniversite	Diğeri	
2001-2002	133	17	-	-	150
2002-2003	207	48	15	-	270
2003-2004	443	82	27	8	560
2004-2005	533	100	27	21	681
2005-2006	543	135	38	20	736
2006-2007	609	150	48	14	821
2007-2008	632	155	63	55	905
2008-2009	825	211	111	3	1 158
2009-2010	845	221	121	5	1 192
2010-2011	870	238	130	3	1 241
2012 Aralık	973	341	233	--	1 550

Proje Kapsamında Sağlanan Burs Desteğinin (YTL) Yıllara Göre Dağılımı:

Yıllar	Burs Miktarları (YTL)			Toplam
	İlköğretim	Lise	Üniversite	
2001-2002	15.00	25.00	40.00	24.200
2002-2003	25.00	40.00	60.00	79.950
2003-2004	32.50	52.00	78.00	207.675
2004-2005	40.00	60.00	90.00	297.500
2005-2006	50.00	70.00	100.00	424.000
2006-2007	55.00	75.00	110.00	474.000
2007-2008	60.00	80.00	120.00	558.800
2008-2009	65.00	85.00	130	175.215
2009-2010	70.00	90.00	145.00	3.822.675
2010-2011	75.00	95.00	175.00	3.024,475
2012 Aralık	90.00	110.00	220.00	672.775

Toplam	1.982,675	658.990	382.810	5.600,00
---------------	-----------	---------	---------	----------

Yıl içinde, e-posta yoluyla proje tanıtım çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Projeyi destekleyen sponsorlar, burs desteği verdikleri öğrencilere ve öğrencilerin devam ettikleri okullara aynı yardımlarda bulunmuştur. Söz konusu aynı yardımlar:

- Van merkezde faaliyet gösteren Şahbağı İlköğretim Okuluna 750 adet kırtasiye paketi, 7 bilgisayar ve 1 projeksiyon ile çocuk oyun parkı; Van merkeze bağlı Ezcacılar Birliği İlköğretim Okuluna 7 adet bilgisayar, 750 adet kırtasiye paketi, 1 adet projeksiyon ve 1 çocuk oyun parkı; merkeze bağlı Yeniköy İlkokuluna 60 adet kırtasiye paketi, 1 adet bilgisayar ve 1 adet çocuk oyun parkı bağışlanmıştır. Ayrıca burs projesi kapsamında 10 Vanlı öğrenciye burs desteği sağlanmıştır.
- Mardin ili Dara Bölgesinde bulunan ilköğretim okuluna 500 mont, 500 çift bot, 1.500 kırtasiye paketi desteği sağlanmıştır.
- Şanlıurfa ili yoksul yerleşim bölgelerinde yaşayan ilköğretim öğrencilerine dağıtılmak üzere gönderilecek olan 1.450 kırtasiye paketi, 105 mont ve botun dağıtılacağı okulların tespiti yapılmıştır. Malzemeler Şanlıurfa Ahmet Yesevi ÇATOM tarafından teslim alınmış ve Şubat ayı içinde dağıtımı yapılacaktır.